

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

October 2024 | PL

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

ARTYKU? WST?PNY

Edytorial

Poparcie rozszerzenia: zaangażowanie w przyszłość Europy

Rozszerzenie Unii Europejskiej i integracja z nią krajów kandydujących nie są jedynie ekspansją: jest to geostrategiczna inwestycja we szerzenie pokoju, stabilności, bezpieczeństwa i rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wzmacnianie demokratycznej tkanki kontynentu. Rozszerzenie UE jest zatem potężnym narzędziem krzewienia oraz obrony podstawowych wartości europejskich. Nasze organy dwustronne utworzone ze społeczeństwem obywatelskim z krajów kandydujących to wspólne komitety konsultacyjne (WKK) oraz platformy społeczeństwa obywatelskiego. Realizujemy również inicjatywę „Członkowie z kraju kandydującego” oraz objęliśmy kraje kandydujące większą liczbą wizyt dotyczących praworządności i podstawowych praw. Są one wyrazem zaangażowania EKES-u w pogłębianie i rozszerzanie Unii. Nasze prace pokazują, że postępy w zakresie niezbędnych reform wewnętrznych mogą i powinny zachodzić równoległe do integracji krajów kandydujących. Pomimo nieustannych wyzwań występujących w szeregu krajów kandydujących przeszkody te powinny ożywiać współpracę z naszymi odpowiednikami z tych krajów, a nie hamować postępy.

EKES odgrywa zasadniczą rolę w rozszerzeniu UE, uczestniczył w posiedzeniu ministerialnym Bałkanów Zachodnich w Skopje i ściśle współpracował z przywódcami szeregu państw kandydujących. Nasza działalność ma na celu ocenę gotowości krajów kandydujących do spełnienia kryteriów kopenhaskich oraz potwierdzenie zaangażowania na rzecz inkluzywnego i sprawiedliwego dialogu ze wszystkimi członkiniami i członkami EKES-u, w tym z pewnością również z członkami z krajów kandydujących. Dlatego też z dumą stwierdzam, że inicjatywa „Członkowie z kraju kandydującego”, która narodziła się w lutym z udziałem premiera Albanii Ediego Ramy i premiera

Czarnogóry Milojka Spajića, jest podstawą mojego programu.

Komitet wysunął się na czoło pelotonu wśród instytucji UE, gdyż aktywnie włącza członków z krajów kandydujących i przyczynia się do stopniowej integracji tych krajów. Inicjatywa wywiera wymierny wpływ, a także cieszy się coraz większym uznaniem w krajach kandydujących i w UE i spotyka z dużym poparciem ze strony przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen oraz komisarza do spraw rozszerzenia Olivera Várhelyiego. Ma nie tylko przynieść natychmiastowe korzyści, lecz również położyć podwaliny pod długofalowe aspiracje krajów kandydujących, ich obywateli i dynamicznych społeczeństw obywatelskich. Umożliwia społeczeństwu obywatelskiemu z tych krajów bezpośrednie zaangażowanie się w proces decyzyjny UE przy jednoczesnym utrzymaniu dynamiki niezbędnych reform. 146 członków z krajów kandydujących uczestniczy czynnie w sporządzaniu opinii na tematy związane z rozszerzeniem, takie jak polityka spójności UE, jednolity rynek, zrównoważony rozwój sektora rolno-spożywczego oraz niedobór

wykwalifikowanej siły roboczej.

WKK i platformy społeczeństwa obywatelskiego są głównym forum dialogu zainteresowanych stron, które zapewnia wysłuchanie wszystkich głosów w procesie decyzyjnym. Istnieją obecnie WKK z Czarnogórą, Serbią i Turcją, a także platformy społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza z Ukrainą i Mołdawią. Oczekuje się, że WKK z Macedonią Północną zostanie wznowiony tuż po rozpoczęciu pierwszego klastra rozdziałów negocjacyjnych i trwają zaawansowane prace nad utworzeniem nowego WKK z Albanią. Zaplanowane na 24 października, równoległe do sesji plenarnej EKES-u, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Wysokiego Szczebla ds. Rozszerzenia przyczyni się do dalszego zwiększenia tego zaangażowania. W Forum, które zostanie zorganizowane wspólnie z Komisją, wezmą udział członkinie i członkowie EKES-u, około setki członkiń i członków z krajów kandydujących, a także czołowi politycy z państw członkowskich i krajów kandydujących. Jego celem będzie zastanowienie się nad wagą dialogu obywatelskiego i społecznego dla pomyślnego rozszerzenia UE. Uwypuklona zostanie rola dialogu społecznego w postępkach akcesyjnych, optymalizacji transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz obronie podstawowych wartości UE.

EKES – jako brama dla społeczeństwa obywatelskiego – angażuje się w upodmiotowienie osób dążących do wolności, demokracji i dobrobytu społeczno-gospodarczego, a także w afirmowanie ich głosów, co ostatecznie przyczynia się do ściślejszej integracji w krajach kandydujących i w UE. Razem budujemy lepszą przyszłość dla Europy – zapewniającą inkluzywność, dobrobyt i jedność. Komitet okazuje niezachwiane zaangażowanie na rzecz rozszerzenia, a nasze działania są świadectwem wiary w bardziej zintegrowaną i odporniejszą Europę.

Oliver Röpk

Przewodniczący EKES-u

DO ODNOTOWANIA

6 listopada 2024 r.

[Doroczna konferencja na temat praw podstawowych i praworządności](#)

27 listopada 2024 r.

[Obywatele mogą pokonać dezinformację \(Ateny, Grecja\)](#)

28–29 listopada 2024 r.

[Europejskie Forum Migracji - 9. posiedzenie](#)

4–5 grudnia 2024 r.

Sesja plenarna EKES-u

JEDNO PYTANIE DO...

Sandra Parthie jest sprawozdawczynią opinii pt.: "[Sztuczna inteligencja ogólnego przeznaczenia: dalsze działania po przyjęciu aktu w sprawie sztucznej inteligencji](#)". Zadaliśmy jej kilka pytań na temat tego uregulowania. Dlaczego tak ważne jest właściwe wdrożenie tego aktu prawnego w odniesieniu do modeli AI ogólnego przeznaczenia i sposobu zarządzania nimi? Jak możemy produkować konkurencyjną AI w UE i dlaczego ma to znaczenie?

„AI MADE IN EUROPE” JEST MOŻLIWA, LECCZ WYMAGA WYSIŁKU

Sandra Parthie

Akt w sprawie sztucznej inteligencji (AI) to pierwsze kompleksowe ramy prawne regulujące sztuczną inteligencję na całym świecie.

AI coraz bardziej się rozpowszechnia i oddziałuje na wiele aspektów życia codziennego. Na przykład przez targetowanie reklam wpływa na to, jakie informacje są dostępne online. Co ważniejsze, w sektorze opieki zdrowotnej służy obecnie do diagnozowania i leczenia takich chorób jak nowotwory. Dlatego też zastosowania AI opierają się na modelach AI ogólnego przeznaczenia, które należy trenować. Należy zasilać te modele wieloma obrazami na przykład komórek nowotworowych, aby ostatecznie mogły je samodzielnie rozpoznawać.

Skuteczne trenowanie opiera się na danych – ogromnych ilościach danych. Sposób trenowania rzutuje na jakość wyników trenowanego modelu lub zastosowania AI. Po podaniu błędnych danych lub obrazów będzie błędnie identyfikować zdrowe komórki jako nowotworowe.

Poprawa opieki medycznej i zdrowotnej jest niezbitym dowodem na to, że w UE musimy dysponować zdolnościami i infrastrukturą niezbędnymi do opracowania podstawowych modeli AI ogólnego przeznaczenia. To po prostu pomoże ratować ludzkie życie.

Ponadto AI ogólnego przeznaczenia ma przełomowe znaczenie dla procesów produkcji i przedsiębiorstw. Aby gospodarka europejska zachowała konkurencyjność, musimy zapewnić przestrzeń dla innowacji w UE oraz zachęcać przedsiębiorców i przedsiębiorstwa typu start-up do urzeczywistniania pomysłów.

Oczywiście istnieje ryzyko związane z AI i AI ogólnego przeznaczenia: od wad modeli i błędów w zastosowaniach po jawne wykorzystywanie technologii w celach przestępczych. UE musi zatem dysponować też wiedzą fachową, by odpierać złośliwe ataki i przeciwdziałać zagrożeniom dla cyberbezpieczeństwa. Musi mieć możliwość oparcia się na unijnej infrastrukturze, by zapewnić kontynuację działania.

Wszystkie powyższe kwestie pokazują, jak ważne są odpowiednie uregulowania kładące nacisk na jakość danych i metod treningowych oraz – ostatecznie – na produkt końcowy. Muszą one opierać się na wartościach europejskich, takich jak przejrzystość, zrównoważony rozwój, ochrona danych czy też poszanowanie praworządności. Niestety wieloma wybitnymi wynalazkami w dziedzinie AI ogólnego przeznaczenia kierują podmioty spoza jurysdykcji UE. UE musi zatem rozwijać zdolności do egzekwowania unijnych przepisów wykonawczych i wartości europejskich od podmiotów z UE i spoza UE działających na naszym rynku.

UE musi ograniczać dominację rynkową dużych przedsiębiorstw cyfrowych, często spoza Europy, między innymi poprzez wykorzystywanie narzędzi polityki konkurencji. Organy ochrony konkurencji w UE muszą wykorzystać swoje możliwości i dopilnować, aby dostawcy działający na olbrzymią skalę nie nadużywali swojej pozycji na rynku B2B lub B2G.

Organy publiczne mogą wspierać europejskich dostawców zastosowań AI oraz AI ogólnego przeznaczenia poprzez zamawianie tych produktów oraz pokazywanie ich wiarygodności innym użytkownikom i klientom. W UE są talenty, technologiczna wiedza fachowa oraz duch przedsiębiorczości potrzebne do tworzenia „AI made in Europe”. Jednak brak inwestycji i odpowiedniej infrastruktury informatycznej, a także stała fragmentacja rynku wewnętrznego, która utrudnia zwiększenie skali działalności, hamują konkurencyjność europejskich podmiotów zajmujących się AI.

NIESPODZIEWANA GOŚCINI

Naszą niespodziewaną gością jest dr Alexandra Borchardt, która była główną prelegentką na seminarium EKES-u „Łącząc UE” w 2024 r. Jako główna autorka [EBU News Report 2024](#) na temat wpływu sztucznej inteligencji na dziennikarstwo analizuje perspektywy odpowiedzialnego dziennikarstwa w związku z gwałtownym rozwojem generatywnej sztucznej inteligencji. Podczas gdy niektórzy w branży medialnej zachłyszeli się już obietnicami generatywnej sztucznej inteligencji, korzystanie z niej niesie ze sobą znaczne ryzyko, ale także otwiera duże możliwości.

Dr Borchardt to doświadczona dziennikarka, niezależna doradczyni, nauczycielka akademicka i analityczka mediów z ponad 25-letnim doświadczeniem w branży prasowej, z których 15 spędziła na stanowiskach kierowniczych. W ciągu ostatnich pięciu lat, jako mentorka,

wspierała 26 europejskich wydawców w transformacji cyfrowej w programie Table Stakes Europe będącym inicjatywą globalnej organizacji zrzeszającej wydawców – World Association of News Publishers (WAN-IFRA). Jej teksty można znaleźć [tutaj](#).

WIARYGODNE DZIENNIKARSTWO W EPOCE GENERATYWNEJ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Alexandra Borchardt

Prowokacyjnie rzecz ujmując, dziennikarstwo i generatywna sztuczna inteligencja (AI) są ze sobą sprzeczne: dziennikarstwo dotyczy faktów, a generatywna AI oblicza prawdopodobieństwo. Czy chcemy, by reporterzy wypełniali luki w opowieści tym, co tylko brzmi prawdopodobnie? Bo tak właśnie działa generatywna AI. Generatywna AI daje jednak ogromne możliwości wzmocnienia dziennikarstwa, począwszy od jej wykorzystania w burzach mózgow i w formułowaniu pytań do wywiadów i nagłówków, a skończywszy na jej roli w dziennikarstwie opartym na danych i w szybkiej analizie dokumentów. Może również pomóc w przełamywaniu bariery

formatów i języków, a także przekształcać teksty w filmy wideo, podcasty i materiały wizualne, transkrybować, tłumaczyć, ilustrować i udostępniać treści w formie czatów. Aspekty te mogą pomóc w dotarciu do osób, które wcześniej niedostatecznie korzystały z takich usług: odbiorców na poziomie bardzo lokalnym, osób nie posiadających biegłości w czytaniu i rozumieniu lub z inną niepełnosprawnością, a także tych, którzy po prostu nie są zainteresowani tradycyjnymi formami przekazu dziennikarskiego. Ezra Eeman, dyrektor ds. strategii i innowacji niderlandzkiego nadawcy publicznego NPO twierdzi: *Dzięki generatywnej sztucznej inteligencji możemy lepiej realizować naszą misję publiczną; zwiększy ona interaktywność, dostępność i kreatywność. Pomoże nam też dostarczyć naszym odbiorcom więcej treści.*

Chociaż niektórzy z branży są już wyraźnie odurzeni obietnicami związanymi z generatywną AI, technologia ta stwarza znaczne zagrożenia dla dziennikarstwa. Najpoważniejsze z nich to ogólna utrata zaufania do informacji oraz dalsza erozja, a nawet zanik modeli biznesowych. Jak już wspomniano, „halucynacje” – termin stosowany w odniesieniu do tendencji generatywnej AI do tworzenia odpowiedzi na podstawie pozornych faktów i źródeł – są w rzeczywistości cechą charakterystyczną tej technologii, a nie zwykłymi błędami. Problem jest jednak głębszy. Ponieważ generatywna AI umożliwia wszystkim, w ciągu kilku minut, tworzenie wszelkiego rodzaju przekazów, w tym typu deepfake, istnieje niebezpieczeństwo, że opinia publiczna może ogólnie stracić zaufanie do wszystkich dostępnych treści. W ramach szkoleń w zakresie umiejętności korzystania z mediów zaleca się wszystkim sceptyczne podchodzenie do treści znalezionych w internecie. Jednak ten zdrowy sceptycyzm może przerodzić się w wyraźną nieufność, w miarę jak upowszechnia się tworzenie treści. Nie wiadomo jeszcze, czy tradycyjne marki medialne uzyskają rolę przewodników w tym świecie informacyjnym, czy też wszystkie media zostaną uznane w tym kontekście za niewiarygodne.

Ten katastrofalny stan rzeczy dopełnia plaga generatywnego wyszukiwania, ponieważ dziennikarstwo staje się z jego powodu coraz bardziej niewidoczne. Podczas gdy w przeszłości wyszukiwarka Google podawała szereg linków, z których wiele prowadziło do wiarygodnych marek medialnych, obecnie wyniki wyszukiwania są w coraz większym stopniu kształtowane przez generatywną AI. Odbiorcy zapoznają się od razu z odpowiedziami w formie tekstowej, nie muszą już nawet sięgać głębiej. Szefowie mediów są oczywiście przerażeni. Wielu z nich stara się wdrażać AI, by zwiększyć wydajność, co rzecz jasna nie rozwiąże problemu.

Potrzebne byłyby raczej jeszcze większe inwestycje w wysokiej jakości dziennikarstwo, aby pokazać odbiorcom różnicę między samymi „treściami” z jednej strony a dobrze zbadanym, dokładnym i wiarygodnym materiałem dziennikarskim z drugiej.

Potrzebne jest etyczne podejście do stosowania sztucznej inteligencji w mediach. Przede wszystkim organizacje medialne potrzebują strategii w zakresie sztucznej inteligencji i muszą skupić się na tym, jak technologia może przyczynić się do zapewnienia wartości usług publicznych. Zasoby muszą koncentrować się na tym, co jest pożądane i być odpowiednio wykorzystywane – zawsze ze świadomością, że sztuczna inteligencja wiąże się ze znacznymi kosztami środowiskowymi i społecznymi. Zawsze powinna być możliwość, by powiedzieć „stop”. Organizacje powinny również wykorzystywać swoją siłę i wpływ przy zakupie produktów, w lobbingu na rzecz regulacji oraz w angażowaniu się w debaty na temat praw autorskich i ochrony danych. Stawka jest bardzo wysoka. Każde przedsiębiorstwo musi regularnie kontrolować stosowane przez siebie produkty pod kątem uprzedzeń i stereotypów, aby nie mnożyć szkód. Wreszcie, w tym szybko zmieniającym się otoczeniu, w którym każdego dnia pojawiają się nowe produkty, niebezpieczne jest działanie w pojedynkę. Zaangażowanie i propagowanie współpracy w branży oraz między sektorem mediów a przedsiębiorstwami technologicznymi ma zasadnicze znaczenie dla wytyczenia odpowiedzialnych ścieżek rozwoju.

Nie ulega jednak wątpliwości, że generatywna AI znacznie zwiększy zależność mediów od wielkich firm technologicznych. W miarę, jak przedsiębiorstwa technologiczne włączają narzędzia sztucznej inteligencji do zastosowań, z których użytkownicy korzystają w życiu codziennym, organizacje medialne mają coraz mniejszą kontrolę nad praktykami, procesami i produktami. Ich wytyczne etyczne mogą być jedynie uzupełnieniem wcześniejszych decyzji podjętych gdzie indziej.

Jeśli weźmiemy to pod uwagę, nieco zaskakująca jest hipoteza, że jutrzejsze dziennikarstwo może w znacznym stopniu wyglądać tak, jak wczorajsze, tylko – miejmy nadzieję – lepiej. Jednak część dzisiejszego dziennikarstwa zniknie. Dziennikarstwo nadal będzie dotyczyć faktów, niespodzianek, opowieści i rozliczania władzy. Będzie polegało na budowaniu stabilnych, lojalnych i zaufanych relacji z odbiorcami poprzez dostarczanie wskazań, prowadzenie rozmów i wspieranie społeczności. W świecie sztucznych treści cenione będzie to, co prawdziwi ludzie mówią, myślą i czują. Reporterzy są wyjątkowo dobrze przygotowani, by to odkryć. Sztuczna inteligencja może jednak pomóc dziennikarstwu w służeniu jednostkom i grupom zgodnie z ich potrzebami i sytuacją życiową. Może je uczynić bardziej inkluzywnym i lokalnym oraz wzbogacić o niedostępne wcześniej dane. Anne Lagercrantz, zastępczyni dyrektora generalnego Telewizji Szwedzkiej, wypowiedziała się na temat sztucznej inteligencji tak: *Zmieni to zasadniczo dziennikarstwo, ale miejmy nadzieję, nie naszą rolę w społeczeństwie. Musimy pracować nad wiarygodnością branży medialnej. Musimy tworzyć bezpieczne przystanie informacji.* Podsumowując, epoka AI niesie największe zagrożenia nie tyle dla samego dziennikarstwa, co dla jego modeli biznesowych.

Tekst ten opiera się na dostępnym bezpłatnie sprawozdaniu [Trusted Journalism in the Age of Generative AI](#) opublikowanym przez Europejską Unię Nadawców w 2024 r. Autorami badania i sprawozdania są: Alexandra Borchardt, Kati Bremme, Felix Simon i Olle Zachrisson.

W PUNKT

W rubryce „W punkt” sprawozdawca opinii EKES-u **„Opracowanie europejskiej inicjatywy przewodniej w dziedzinie zdrowia”** Alain Coheur zaleca, by kwestie zdrowotne stały się priorytetowym tematem dla przyszłej Komisji Europejskiej. Podkreśla jednoczący charakter europejskiej inicjatywy przewodniej na rzecz zdrowia, w której europejska solidarność powinna wyrazić się poprzez **wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej i ochronę UE przed przyszłymi kryzysami.**

ALAIN COHEUR

ZDROWIE POWINNO BYĆ JEDNYM Z PRIORYTETÓW NOWEJ KOMISJI

Alain Coheur

Zdrowie jest podstawą odporności i dobrobytu w UE. Nie jest to marginalna kwestia, lecz główny priorytet wszystkich Europejki i Europejczyków, gdyż każdy z nas wcześniej czy później korzysta z systemu opieki zdrowotnej. Podczas pandemii COVID-19 przedmiotem głównej troski było zdrowie. Przewodnicząca Ursula von der Leyen nie wykorzystała jednak niepowtarzalnej szansy związanej z piastowanym stanowiskiem, by położyć nacisk na zdrowie we wszystkich innych obszarach polityki poprzez dążenie do przekrojowego połączenia różnych kierunków polityki zdrowotnej.

Musimy przezwyciężyć hermetyczność sektorową i opracować spójniejszy oraz bardziej inkluzywny model europejski, który przyczyni się do sprawiedliwej transformacji dla wszystkich, nie pozostawiając nikogo w tyle. Musimy zjednoczyć wszystkie zainteresowane strony, zacieśnić dialog społeczny i zaangażować społeczeństwo obywatelskie w działanie: od opracowania polityki po jej realizację i ocenę.

Komitet apeluje o europejską inicjatywę przewodnią w dziedzinie zdrowia, która będzie nas jednoczyć i opierać się na europejskiej solidarności. Powinna mieć na celu wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej, zwalczanie nierówności zdrowotnych oraz ochronę przed przyszłymi kryzysami. Oto niektóre aspekty, które będą stanowić istotę tej całościowej inicjatywy:

- Europejska gwarancja opieki i zdrowia: obietnica równego i powszechnego dostępu do wysokiej jakości opieki dla wszystkich obywateli i obywateli europejskich.
- Podejście „Jedno zdrowie”: zdrowie człowieka jest nierozdzielnie związane ze zdrowiem zwierząt, roślin i środowiska. Zmiana klimatu, pandemie oraz utrata różnorodności biologicznej to zagrożenia, które wymagają przyjęcia całościowego podejścia.
- Modernizacja systemów opieki zdrowotnej poprzez przyjęcie narzędzi cyfrowych i sztucznej inteligencji w taki sposób, aby podstawą tego procesu były cyberbezpieczeństwo i doskonalenie umiejętności cyfrowych obywateli i pracowników służby zdrowia.
- Strategiczne inwestycje społeczne i zdrowotne: inwestycje w zdrowie wywierają pozytywny wpływ na dobrostan obywateli i konkurencyjność Europy.
- Zapewnienie dostępu do leków oraz budowanie innowacyjnego i konkurencyjnego przemysłu UE w taki sposób, by dźwigni do postępu przywiecały kwestie zdrowotne i interes publiczny oraz by zmniejszyły zależność od globalnych łańcuchów dostaw. Produkcja na terytorium europejskim jest niezbędna do zapewnienia suwerenności w dziedzinie zdrowia.
- Należy zająć się o wystarczającą liczbę dobrze wykształconych i wyposażonych pracowników medycznych poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków pracy, inwestowanie w szkolenia, zapewnienie satysfakcjonującej kariery zawodowej oraz nieustanne wsparcie dla pracowników sektora zdrowia.
- Konieczne jest rozwinięcie polityki bezpieczeństwa i higieny pracy, szczególnie poprzez medycynę pracy, programy badań przesiewowych w miejscu pracy oraz ochronę pracowników przed czynnikami rakotwórczymi i substancjami mutagennymi.
- Priorytetem musi być pokonanie epidemii chorób niezakaźnych i podjęcie wyzwania chorób rzadkich. Konieczne jest zwalczanie nierówności zdrowotnych wynikających z wielu przyczyn.

WIADOMOŚCI EKES-U

[EKES rozpoczyna przyjmowanie kandydatur do 15 edycji Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego za przeciwdziałanie szkodliwej polaryzacji społeczeństwa europejskiego](#)

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, osoby fizyczne i przedsiębiorstwa prywatne mogą już zgłaszać swoje projekty nienastawione na zysk do nagrody EKES-u za zwalczanie szkodliwej polaryzacji społeczeństwa europejskiego.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) właśnie ogłosił 15. edycję konkursu o Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego. Szczególnym celem tegorocznej edycji nagrody jest wyróżnienie skutecznych, innowacyjnych i kreatywnych inicjatyw i działań w UE

nienastawionych na zysk, które przyczyniają się do przewyciężenia szkodliwej polaryzacji społeczeństwa europejskiego.

Całkowita kwota w wysokości 50 tys. EUR zostanie rozdzielona pomiędzy maksymalnie pięciu laureatów. Termin nadsyłania zgłoszeń upływa 7 listopada 2024 r. o godz. 10.00 (czasu brukselskiego). Uroczystość wręczenia nagród ma się odbyć podczas Tygodnia Społeczeństwa Obywatelskiego organizowanego przez EKES w marcu 2025 r.

Zgłoszenia może składać każda organizacja społeczeństwa obywatelskiego oficjalnie zarejestrowana w Unii Europejskiej, która działa na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub europejskim. O nagrodę mogą również ubiegać się osoby fizyczne mieszkające w UE, a także przedsiębiorstwa zarejestrowane lub działające w UE, pod warunkiem że ich projekty są zdecydowanie nienastawione na zysk.

Do konkursu kwalifikują się te inicjatywy i projekty, które są realizowane w UE. Należy zgłaszać inicjatywy, które już zostały wdrożone lub są jeszcze w trakcie realizacji. Pełny opis wymogów i [elektroniczny formularz zgłoszeniowy](#) są dostępne na [stronie internetowej EKES-u](#) poświęconej Nagrodzie dla Społeczeństwa Obywatelskiego.

Rodzaje działań lub inicjatyw proponowanych do nagrody mogą obejmować szeroki zakres tematów, takich jak: określenie indywidualnych i zbiorowych uwarunkowań szkodliwej polaryzacji, dążenie do przejrzystości finansowania organizacji, zwalczanie malejącego pluralizmu mediów, krzewienie wolności, różnorodności i niezależności mediów oraz przeciwdziałanie dezinformacji i fałszywym informacjom.

Celem sztanarowej nagrody EKES-u jest uświadomienie obywatelom wybitnego wkładu społeczeństwa obywatelskiego w kreowanie tożsamości europejskiej i europejskiego obywatelstwa oraz w krzewienie wspólnych wartości wspierających integrację europejską. Co roku konkurs skupia się na innym zagadnieniu szczególnie istotnym dla UE. (Im)

[EKES wzywa do bardziej zdecydowanych działań UE na rzecz praworządności i zwraca uwagę na d?ugo oczekiwany platform? społecz?stwa obywatelskiego](#)

W związku z mianowaniem nowego europejskiego komisarza ds. demokracji, sprawiedliwości i praworządności Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) wezwał do bardziej zdecydowanych działań UE na rzecz praworządności i praw podstawowych.

Na wrześniowej sesji plenarnej EKES był gospodarzem debaty na temat demokracji, w której przedstawiono pomysły na wzmocnienie reakcji UE na naruszenia praworządności i erozję demokracji. W tym kontekście nawiązano również do zapowiedzi przewodniczącej Komisji Europejskiej

Ursuli von der Leyen dotyczącej oczekiwanej od dawna platformy społeczeństwa obywatelskiego.

EKES opowiedział się za utworzeniem takiej platformy od 2016 r. Powinna ona zapewnić społeczeństwu obywatelskiemu silniejszy głos w kształtowaniu polityki UE, zapewniając organizacjom bardzo potrzebną przestrzeń do współpracy z instytucjami unijnymi. Ma też pomóc w podejmowaniu decyzji w kluczowych kwestiach, takich jak niezależność sądów i swobody demokratyczne.

Joachim Herrmann z Dyrekcji ds. Sprawiedliwości w Komisji Europejskiej przedstawił najnowsze sprawozdanie na temat praworządności, podkreślając jrozszerzenie jego zakresu na kraje przystępujące do UE i jego wpływ na jednolity rynek.

Kevin Casas-Zamora z International IDEA pochwalił wysiłki UE, ale ostrzegł przed regresem demokracji, wzywając do większego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i opracowania bardziej szczegółowych sprawozdań na temat praworządności. **Alexandrina Najmowicz** z Europejskiego Forum Obywatelskiego zaapelowała o jaśniejsze zalecenia i system wczesnego ostrzegania, aby zapobiec dalszej erozji demokracji.

Podczas debaty uczestnicy ostrzegli przed samozadowoleniem i podkreślili potrzebę reakcji na rosnące obawy dotyczące autorytaryzmu, zagrożeń dla niezależności sądów i malejącej przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego. **Jerzy Pomianowski**, szef Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji, ostrzegł, że zepchnięcie demokracji na dalszy plan w obliczu pilniejszych problemów, takich jak migracja i bezpieczeństwo, może się zemścić, i wezwał do przeznaczenia 5% pomocy rozwojowej na programy wspierania demokracji.

W debacie zorganizowanej przez EKES podkreślono nieodzowną rolę społeczeństwa obywatelskiego w obronie praworządności i wezwano do jego większego zaangażowania w kształtowanie polityki UE. U uruchomienie platformy społeczeństwa obywatelskiego wraz z nowym zaangażowaniem na rzecz praw podstawowych ma kluczowe znaczenie dla przyszłości demokracji w UE. (gb)

EKES i Unia Afrykańska ECOSOCC przedstawiają Wspólną deklarację na Szczycie Przyszłości ONZ

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) i Rada Gospodarcza, Społeczna i Kulturalna Unii Afrykańskiej (ECOSOCC) przedstawiły 20 września na Szczycie Przyszłości ONZ w Nowym Jorku wspólną deklarację, w której uwypukliły zasadniczą rolę społeczeństwa obywatelskiego w stawianiu czoła globalnym wyzwaniom i krzewieniu zrównoważonego rozwoju.

Deklaracja, która wpisuje się w ramy protokołu ustaleń między **EKES-em** a **ECOSOCC**, przedstawia wspólną wizję sprawiedliwszego i bardziej inkluzywnego świata opartego na większej równości. Partnerstwo EKES-u z ECOSOCC ma być inspiracją do nowych sojuszy i inicjatyw.

Przewodniczący Oliver Röpkke stwierdził: *Ta deklaracja to nie puste słowa, lecz poważne zobowiązanie do realizacji wspólnych wartości, którymi są demokracja, inkluzywność i zrównoważony rozwój. W obliczu*

pilnych globalnych wyzwań potrzebujemy solidniejszego multilateralizmu, którego centralnym elementem jest rzeczywiste zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego.

We wspólnej deklaracji podkreślono:

- przyspieszenie postępów w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju, wezwanie do opracowania kompleksowej strategii na rzecz postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju,
- sprawiedliwą transformację w kierunku neutralności klimatycznej, co musi obejmować godną pracę i eliminowanie ubóstwa w trakcie przechodzenia na gospodarkę neutralną dla klimatu,
- reformy światowego systemu finansowego z myślą o lepszym wsparciu zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w państwach podatnych na zagrożenia,
- polityki ukierunkowane na aspekt równości płci, w której apeluje się o przyjęcie podejścia uwzględniającego aspekt płci w działaniach w dziedzinie klimatu i programach rozwoju,
- pierwszoplanową rolę społeczeństwa obywatelskiego w reformowaniu globalnego rządu, w tym w reformach organów decyzyjnych ONZ,
- zaangażowanie młodych ludzi i popularyzację innowacji cyfrowych, co jest głównym motorem przyszłego globalnego rozwoju.

Partnerstwo EKES-u i ECOSOCC zostało sformalizowane wraz z podpisaniem protokołu ustaleń 17 lipca 2024 r. w Akrze w Ghanie. W protokole ustaleń pogłębiono współpracę w najważniejszych kwestiach, takich jak zrównoważony rozwój, działania w dziedzinie klimatu oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego. Zaplanowano w nim m.in. regularne posiedzenia, wspólny wkład w szczycie UE-UA oraz stworzenie stałego mechanizmu zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego.

Ta współpraca jest wyrazem zaangażowania obu instytucji w realizację celów zrównoważonego rozwoju ONZ (CZR) i propagowanie inkluzywnego sprawowania rządów. W protokole ustaleń skupiono się na zwiększeniu

roli społeczeństwa obywatelskiego w partnerstwie UE-Afryka i podkreślono potrzebę znalezienia wspólnych rozwiązań globalnych wyzwań, w tym odnośnie do zmiany klimatu i odporności demokratycznej.

EKES i ECOSOCC dążą do wzmocnienia pozycji społeczeństwa obywatelskiego w całej Afryce. (at)

[W rezolucji sporządzonej po wyborach Komitet apeluje do instytucji UE, by w nowej kadencji skupiły się na bezpieczeństwie](#)

Na sesji plenarnej w październiku EKES przyjął rezolucję „Wytyczanie postępów demokratycznych UE: rezolucja na następną kadencję ustawodawczą”, sporządzoną przez członkinie Christę Schweng i Cinzię Del Rio oraz członka Ioannisa Vardakastanisa.

Mając na uwadze obecne wielorakie kryzysy, EKES zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Komisji w nowym składzie o wykorzystanie jego różnorodnej reprezentacji do wzmocnienia Unii Europejskiej.

W nowej kadencji za cel należy postawić sobie umocnienie międzynarodowej pozycji UE, rozwiązanie problemów w jej strukturze instytucjonalnej, ugruntowanie wspólnych europejskich wartości, ukierunkowanie gospodarki na zrównoważoną przyszłość, opartą na zaawansowanym modelu społecznym sprzyjającym włączeniu społecznemu, który ma kolosalne znaczenie dla postępu, jedności i konkurencyjności.

W rezolucji EKES wnosi, by instytucje UE ustanowiły koncepcję bezpieczeństwa opartą na sześciu elementach, czyli na Unii, która:

- chroni obywatelki i obywateli przed zagrożeniami zewnętrznymi,
- chroni obywatelki i obywateli przed zagrożeniami wewnętrznymi, głównie związanymi ze zdrowiem, zmianami demograficznymi i ubóstwem, oraz zapewnia dostęp, powszechną ochronę socjalną i dobrobyt w całej Europie,
- gwarantuje konkurencyjną społeczność gospodarkę rynkową opartą na ekosystemach zapewniających produktywność, innowacyjność, wysokiej jakości miejsca pracy i pełne zatrudnienie,
- tworzy odporną gospodarkę z korzyściami dla wszystkich obywateli,
- zapewnia dialog i uczestnictwo partnerów społecznych, zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i obywateli, aby sprostać wyzwaniom i gruntownym przemianom dnia dzisiejszego i najbliższej przyszłości,
- chroni przed obecnymi i przyszłymi zagrożeniami związanymi ze zmianami klimatu, zanieczyszczeniem i utratą różnorodności biologicznej.

Rezolucja powstała po pierwszym w historii [Tygodniu Społeczeństwa Obywatelskiego](#), który EKES zorganizował w marcu 2024 r. w celu wysondowania poglądów Europejczyków w każdym wieku, partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. (mp)

Różnorodność biologiczna: EKES apeluje o zintegrowane podejście w celu rozwiązania potrójnego kryzysu planetarnego

W związku ze zbliżającym się 16. posiedzeniem Konferencji Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej (COP16) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) wzywa do przyjęcia zintegrowanego globalnego podejścia w celu rozwiązania trwającego kryzysu różnorodności biologicznej.

W sytuacji nasilających się na świecie napięć EKES wzywa rządy do skupienia się na różnorodności biologicznej jako na jednym z kluczowych rozwiązań potrójnego kryzysu planetarnego (zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej i pustynnienie). W opinii, która została przyjęta we wrześniu, EKES podkreślił, że konferencja COP16 będzie kluczowym momentem, by zwiększyć globalne wysiłki na rzecz ochrony ekosystemów

naszej planety.

„Bez różnorodności biologicznej ekosystemy i gospodarki upadną, ponieważ ponad połowa światowego PKB i 40% miejsc pracy zależy bezpośrednio od przyrody” – powiedział Arnaud Schwartz, sprawozdawca opinii.

EKES zwraca uwagę, że różnorodność biologiczna, która stanowi podstawę ekosystemów, gospodarek i dobrobytu człowieka, musi być uwzględniana w wielu sektorach polityki, takich jak klimat, rolnictwo i handel, zamiast być odseparowana. Przykładem są umowy handlowe, które powinny promować zrównoważony rozwój poprzez zapewnienie, by towary i technologie nie przyczyniały się do wylesiania i niszczenia siedlisk.

Konieczne jest także zapewnienie wsparcia finansowego na rzecz ochrony różnorodności biologicznej. Samo finansowanie publiczne jest niewystarczające, w związku z czym potrzebne jest połączenie publicznych, prywatnych oraz innowacyjnych mechanizmów finansowych.

EKES wzywa UE do wspierania krajów globalnego Południa, ponieważ chronią różnorodność biologiczną, oraz opowiada się za stopniowym wycofywaniem dotacji szkodliwych dla różnorodności biologicznej, zwłaszcza tych promujących paliwa kopalne. Przekierowanie tych subwencji na odbudowę ekosystemów mogłoby pomóc przeciwdziałać zarówno zmianom klimatu, jak i utracie różnorodności biologicznej poprzez rozwiązania oparte na przyrodzie, takie jak ponowne zalesianie, zrównoważone rolnictwo i odbudowa terenów podmokłych.

Ponadto EKES podkreślił znaczenie podejścia „Jedno zdrowie”, które łączy zdrowie ludzi, zwierząt i środowiska. Zdrowe ekosystemy zapewniają kluczowe usługi, takie jak zapylenie, sekwestracja dwutlenku węgla i filtracja wody, z których wszystkie przyczyniają się do dobrostanu człowieka. Spadek różnorodności biologicznej osłabia odporność ekosystemów, zwiększając ryzyko chorób odzwierzęcych, takich jak COVID-19.

EKES wezwał również do większego zaangażowania młodych ludzi w procesy decyzyjne. Zaproponował utworzenie stanowiska wiceprzewodniczącego wykonawczego Komisji Europejskiej ds. przyszłych pokoleń, co sprawi, że długoterminowa stabilność i dobrostan będą traktowane jako ważniejsze od krótkoterminowych korzyści. (ks)

Nagrody ekologiczne UE 2024: EKES wyróżnił Włochy, Hiszpanię i Szwecję, w których MŚP, detalista żywnościowy i restauracja osiągnęły najlepsze wyniki pod względem ekologii

Komisja Europejska ogłosiła 23 września 2024 r. **zwycięzców trzeciej nagrody ekologicznej UE**. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) wybrał i nagrodił laureatów w trzech głównych kategoriach: dla najlepszego MŚP przetwarzającego żywność ekologiczną, najlepszego ekologicznego detalisty żywnościowego oraz najlepszej restauracji ekologicznej.

Konkurs wygrali:

najlepsze MŚP przetwarzające żywność ekologiczną: *Gino Girolomoni Cooperativa Agricola* (Włochy) – spółdzielnia produkująca ekologiczny makaron w regionie Marche z wykorzystaniem energii odnawialnej,

wspierająca ponad trzystu lokalnych rolników,

- **najlepszy ekologiczny detalista żywnościowy:** *Saifresc* (Hiszpania) – rolnicy kierujący produkcją 70 odmian ekologicznych owoców i warzyw na 30 ha ekologicznych użytków rolnych, która przyczynia się do popularyzacji gospodarki o obiegu zamkniętym i organizacji warsztatów edukacyjnych,
- **najlepsza restauracja ekologiczna / najlepszy ekologiczny dostawca usług gastronomicznych:** *Kalf & Hansen* (Szwecja) – sieć restauracji specjalizująca się w całkowicie ekologicznych i sezonowych potrawach kuchni skandynawskiej, która służy ze zrównoważonego środowiskowo wyborowi dostawców oraz z silnych więzi z producentami lokalnymi.

Peter Schmidt, przewodniczący Sekcji Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego (NAT) w EKES-ie, pochwalił laureatów i zauważył, że nagrody są przyznawane za innowacyjność i doskonałość w sektorze ekologicznym UE. Podkreślił, że zwiększenie dostępności i przystępności cenowej produktów ekologicznych jest niezbędne dla wzrostu sektora i osiągnięcia celu UE, którym jest przeznaczenie 25% powierzchni użytków rolnych na rolnictwo ekologiczne do 2030 r. *Rozwiązywanie problemów społecznych za pomocą polityki rolnej jest jednak błędem. Dzięki polityce społecznej europejscy obywatele muszą mieć możliwość nabywania produktów ekologicznych* – dodał.

Nagrody ekologiczne UE wpisują się w szerszą inicjatywę *Dnia Rolnictwa Ekologicznego w UE*, którą podjęto w 2021 r., by uwypuklić korzyści płynące z rolnictwa ekologicznego. Rolnictwo ekologiczne, które wspiera wspólna polityka rolna UE, znacznie się rozwinęło: z 5,9% gruntów rolnych w UE w 2012 r. do 10,5% w 2022 r., a sprzedaż detaliczna sięgnęła w 2022 r. 45 mld EUR. Pomimo wyzwań gospodarczych UE jest po Stanach Zjednoczonych drugim co do wielkości rynkiem produktów ekologicznych na świecie. (ks)

The EESC calls for more
ambitious climate action

EKES na COP29

W tym roku Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) ponownie weźmie udział w COP29, konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2024, która odbędzie się w stolicy Azerbejdżanu - Baku.

EKES reprezentować będą **Peter Schmidt**, przewodniczący grupy ad hoc ds. COP, oraz delegatka młodzieży EKES-u na COP **Diandra Ní Bhuachalla**. Na konferencji EKES powtórzy postulaty zawarte w niedawno przyjętej opinii w sprawie finansowania działań w związku ze zmianą klimatu oraz ponownie zaapeluje o inkluzywną i sprawiedliwą transformację, tak by działania w dziedzinie klimatu nie pogłębiały nierówności społecznych. Będzie opowiadał się również za zrównoważonymi systemami rolno-spożywczymi, energią odnawialną,

efektywnością energetyczną, technologiami ekologicznymi oraz dostosowaniem celów w zakresie różnorodności biologicznej i klimatu. Uczestnicząc w COP29, EKES dąży do tego, by głos europejskiego społeczeństwa obywatelskiego został wysłuchany, a wyniki konferencji odzwierciedlały zrównoważone i sprawiedliwe społecznie rozwiązania kryzysu klimatycznego. (ks)

EKES omawia europejsk? inicjatyw? obywatelsk? poza Bruksel?

Grupa ad hoc EKES-u ds. europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) przeprowadziła 4 października w Zagrzebiu debatę nt. „Europejska inicjatywa obywatelska - aktualna sytuacja w Chorwacji”. Debatę miała być dla członkiń i członków grupy ad hoc okazją do nawiązania kontaktów z lokalnymi zainteresowanymi stronami w celu omówienia ich doświadczeń, poglądów i pomysłów. Uczestnicy skupili się zwłaszcza na widoczności europejskiej inicjatywy obywatelskiej (EIO) oraz świadomości na jej temat w Chorwacji, a także na wyciągniętych wnioskach i najlepszych wskazanych dotychczas praktykach. EIO jest narzędziem, które umożliwia obywatelom Unii Europejskiej wywieranie bezpośredniego wpływu na politykę UE poprzez proponowanie nowych przepisów.

Debatę w Zagrzebiu nt. „Europejska inicjatywa obywatelska - aktualna sytuacja w Chorwacji” była pierwszym tego rodzaju wydarzeniem zorganizowanym przez grupę ad hoc poza Brukselą. Na spotkaniu zorganizowanym przez Chorwacką Izbę Rzemieśniczą (Hrvatska Obrtnička Komora) członkinie i członkowie grupy ad hoc EKES-u mieli przyjemność gościć **Margaretę Mađerić**, sekretarz stanu w chorwackim Ministerstwie Pracy, **Dino Zorića** z Ministerstwa Sprawiedliwości, przedstawicieli **Komisji Europejskiej** oraz **forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej**, licznych uczestników reprezentujących **punkty EUROPE DIRECT, uczelnie, władze lokalne** oraz **krajowe rady społeczno-gospodarcze**, a także **ambasadorów EIO, organizatorów EIO, studentów szkół wyższych** i inne zainteresowane

strony EIO.

Po debacie, po południu odbyło się zwykłe posiedzenie grupy ad hoc ds. EIO. Zorganizowano również spacer po centrum Zagrzebia, podczas którego członkowie grupy ad hoc wdawali się w bezpośrednią rozmowę z Chorwatami i rozdawali popularny [„Europejski paszport demokracji”](#).

W programie prac na lata 2023–2025 grupa ad hoc postawiła sobie za cel dalsze zwiększenie aktywnego udziału EKES-u w procesie europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Planuje organizować kolejne spotkania poza Brukselą, gdyż jest to dobra okazja do debaty z lokalnymi zainteresowanymi stronami EIO i do bliższego zaznajomienia z nią podmiotów na szczeblu krajowym i lokalnym.

Grupa ad hoc ds. EIO, na której czele stoi obecnie członkini EKES-u Violeta Jelić, powstała w 2013 r., by zapewnić wytyczne polityczne w sprawie EIO oraz monitorować rozwój sytuacji w tej dziedzinie.

Europejska inicjatywa obywatelska została wprowadzona w traktacie lizbońskim i weszła w życie w 2012 r. jako pierwszy instrument demokracji uczestniczącej na szczeblu ponadnarodowym. Umożliwia co najmniej milionowi obywateli UE z przynajmniej siedmiu państw członkowskich zwrócić się do Komisji Europejskiej o

zaproponowanie przepisów, co jest najbliższym odpowiednikiem obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) od samego początku odgrywa bardzo czynną rolę w rozwijaniu i propagowaniu europejskiej inicjatywy obywatelskiej. (ep)

EKES i KR gospodarzami Dni Cyberbezpieczeństwa w Brukseli

W dniach 2-4 października Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) i Komitet Regionów (KR) wspólnie zorganizowały Europejski Miesiąc Cyberbezpieczeństwa w Brukseli. Wydarzenie zgromadziło czołowych prelegentów wywodzących się z unijnych instytucji, rządów regionalnych i społeczeństwa obywatelskiego, którzy zastanawiali się, jak stawić czoła wyzwaniom szybko zmieniającej się cyfrowej rzeczywistości.

12. edycja Europejskiego Miesiąca Cyberbezpieczeństwa skupiła się na rosnącym zagrożeniu ze strony inżynierii społecznej, która wykorzystuje zachowanie ludzi do uzyskiwania nieuprawnionego dostępu do informacji i usług, co narusza bezpieczeństwo.

Główne wnioski z tegorocznego wydarzenia:

1. nowe rozporządzenie w sprawie cyberbezpieczeństwa ustanawia wspólny poziom odniesienia dla instytucji UE i państw członkowskich,
2. regularne oceny ryzyka są bardzo ważne dla określenia wspólnych podatności i nadania priorytetu strategiom ograniczającym ryzyko,
3. pojawiające się zagrożenia – na przykład ataki oparte na sztucznej inteligencji i obliczenia kwantowe – wymagają innowacyjnych środków przeciwdziałania,
4. władze regionalne odgrywają zasadniczą rolę we wspieraniu podmiotów lokalnych dzięki dzieleniu się wiedzą oraz zapewnianiu pomocy technicznej i dostosowanych do potrzeb programów szkoleniowych,
5. nasilają się napędzane sztuczną inteligencją ataki wykorzystujące inżynierię społeczną, a przeciwdziałanie im wymaga wieloaspektowego i opartego na współpracy podejścia.

[Tutaj](#) dowiesz się więcej o tym wydarzeniu. (lp)

EKES Info – Pokaz filmu – „Pokój nauczycielski”

We wtorek, 17 września, EKES zorganizował pokaz filmu „Pokój nauczycielski”, który otrzymał Europejską Nagrodę Publiczności LUX.

Film **niemieckiego reżysera Ilkera Çataka** analizuje trudną sytuację, w której znalazła się młoda nauczycielka, a jednocześnie zajmuje się szerszą problematyką systemu edukacji. Po pokazie widzowie uczestniczyli w debacie moderowanej przez **wiceprzewodniczącego EKES-u ds. komunikacji Laurentiu Plosceanu**. Swoimi spostrzeżeniami podzielili się m.in. prelegenci **Jan Wilker i Tatjana Babrauskienė**, zwracając uwagę na główne wątki filmu i ich znaczenie w kontekście bieżących kwestii społecznych.

Pokaz ten był jednym z wielu tego typu imprez organizowanych przez **EKES w nawiązaniu do przyznawanej przez Parlament Europejski Nagrody Publiczności LUX**. Za pomocą takich wydarzeń EKES podkreśla swoje zaangażowanie w promowanie i pielęgnowanie dialogu na palące tematy społeczne.

AKTUALNO?CI Z GRUP

Sprawozdanie Maria Draghiego wskazuje kierunek. Czy mamy odwagę? i polityczną wolę?, by przywrócić konkurencyjność UE?

Stefano Mallia, przewodniczący Grupy Pracodawców w EKES-ie

W sprawozdaniu Maria Draghiego ponownie zwrócono uwagę na pilną potrzebę podjęcia wyzwań gospodarczych w Europie. Sprawozdania Enrica Letty i Maria Draghiego to dzwonki alarmowe: znajdujemy się w kluczowym momencie dla Europy i nie możemy sobie pozwolić na samozadowolenie.

Stawka jest wyższa niż kiedykolwiek wcześniej: przez ostatnie dwadzieścia lat wzrost gospodarczy Europy był powolniejszy niż Stanów Zjednoczonych, a jednocześnie szybko doganiały nas Chiny. W latach 2002–2023 luka w poziomie PKB między UE a USA (w cenach z 2015 r.) zwiększyła się z nieco ponad 15% do niepokojącego poziomu 30%.

Porównanie wypada jeszcze gorzej w wypadku parytetu siły nabywczej: różnica wzrosła z 12% aż do 34%.

Jednym z największych wyzwań jest otoczenie regulacyjne w Europie. Liczby mówią same za siebie: w latach 2019–2024 UE przyjęła ok. 13 tys. aktów legislacyjnych wobec ok. 3,5 tys. w USA.

To przeciążenie regulacyjne pociągnęło za sobą znaczne koszty przestrzegania przepisów dla przedsiębiorstw, zmniejszając zasoby przeznaczone na innowacje i poprawę wyników. Ponadto wywołało niepokojącą tendencję do przenoszenia przedsiębiorstw poza UE – w latach 2008–2021 Unię opuściło 30% europejskich „jednorożców”.

Jak podkreśla Mario Draghi, same inwestycje nie będą motorem rozwoju Europy. Chodzi o to, by reformy doprowadziły do znaczących postępów. Musimy skupić się na dokończeniu budowy jednolitego rynku i usunięciu barier, priorytetowo potraktować spójne zmniejszanie obciążeń i usprawnić przepisy. Są to kluczowe kroki, które można podjąć natychmiast bez poważnych konfliktów politycznych. Przyniosłyby one konkretne korzyści przedsiębiorstwom, zwłaszcza MŚP, które stanowią trzon naszych gospodarek.

Ponadto nie możemy pomijać wzajemnych powiązań między sektorami i gospodarkami. Poprawa w jednym obszarze może prowadzić do pozytywnych skutków w innych. Na przykład wprowadzenie sztucznej inteligencji i technologii opartych na danych może wspierać inteligentniejsze zarządzanie energią w różnych gałęziach przemysłu, znacznie zmniejszając koszty i emisje w sektorach od zaawansowanej produkcji po rolnictwo precyzyjne. Do takich synergii należy dążyć.

Kierunek jest jasny. Europa dysponuje zdolnościami, talentami i potencjałem innowacyjnym, aby odzyskać swoją przewagę konkurencyjną. Będzie to jednak wymagało silnej woli politycznej, współpracy i skoncentrowania się na długoterminowych celach strategicznych. Teraz na nas – instytucjach UE i państwach członkowskich – spoczywa obowiązek przekształcenia tych możliwości w działania, by doprowadzić do realnych zmian.

Niedobór umiejętności? W nowej Komisji brakuje komisarza UE do spraw miejsc pracy i praw socjalnych

Grupa Pracowników w EKES-ie

Po ogłoszeniu składu nowego kolegium komisarzy zmuszeni jesteśmy stwierdzić, że zlikwidowano stanowisko komisarza ds. praw socjalnych i miejsc pracy. Obecnie mamy komisarza ds. „ludzi, umiejętności i gotowości”. Użycie słowa „ludzie” budzi wiele pytań. Czy niemal wszystkie pozostałe teki nie dotyczą również ludzi? Zwraca też uwagę na żargonowość słowa „gotowość”, które pojawia się również w opisie innej teki.

Chodzi jednak o to, czego brakuje i co pominięto. Polityka społeczna i zatrudnienie zostały zepchnięte na dalszy plan [w imię konkurencyjności](#). Tajemniczość, a czasem barwność niektórych innych tytułów mówi sam za siebie: od „wdrażania i upraszczania” po „dobrobyt” i „odporność wodną”.

Od lat 70. XX wieku istniała teka polityki zatrudnienia i polityki społecznej, ale w 2019 r. zmieniono jej nazwę na „miejsca pracy i prawa socjalne”. Obejmowała ona kluczowe polityki, takie jak Europejski filar praw socjalnych i jego daleko idące inicjatywy. Wysokiej jakości miejsca pracy, równość, dialog społeczny oraz warunki pracy i życia to nadal podstawowe kwestie dla przetrwania naszych demokracji.

Zamiast „zatrudnienia” mamy jednak teraz „umiejętności”. Koncepcja, zgodnie z którą wiele naszych obecnych problemów wynika z niedoboru kwalifikacji, wydaje się być powszechnie akceptowana w niektórych kręgach. Przedsiębiorstwa mają trudności ze znalezieniem wykwalifikowanych pracowników. I nie jest to zaskoczeniem. Stanowiska

najniższego szczebla wymagają kilkuletniego doświadczenia zawodowego. Nierzadko spotkać można wymogi dotyczące doktoratu, znajomości kilku języków oraz długiej listy świadectw umiejętności, które można zdobyć w pracy w ciągu zaledwie kilku miesięcy. Ponadto bardzo często oferowane wynagrodzenie ledwo pokrywa koszty utrzymania. Dotyczy to stanowisk wymagających kwalifikacji, gdzie sytuacja i tak jest lepsza.

Bardzo niepokojące jest, jak często twierdzi sama Komisja, takie niekonsekwentne użycie słownictwa w połączeniu z narracją wyraźnie zdominowaną przez konkurencyjność. Wydaje się to sugerować, że osiągnięto już dobrostan, wysoką jakość miejsc pracy i godziwe wynagrodzenia, a obecnie jedynym problemem pozostaje zaradzenie niedoborowi wykwalifikowanej siły roboczej. Wydaje się jednak, że luka istnieje głównie w nowym kolegium komisarzy, który nie jest w stanie zrozumieć obecnej sytuacji, przyjąć odpowiedniej perspektywy i zaoferować realistycznych rozwiązań. Miejmy nadzieję, że poza początkowymi zakresami obowiązków i pozorami znajdziemy solidne propozycje wzmocnienia praw społecznych i pracowniczych, demokracji i walki ze zmianą klimatu.

??czenie pokole?: wspieranie dialogu mi?dzypokoleniowego, sprawiedliwo?ci i solidarno?ci w Unii Europejskiej

Krzysztof Balon, sprawozdawca opinii EKES-u
Promowanie europejskiej solidarności międzypokoleniowej - w kierunku podejścia horyzontalnego UE.

Traktat o Unii Europejskiej stanowi, że „Unia [...] wspiera [...] solidarność między pokoleniami”.

Jednak tzw. „ageizm”, negatywne nastawienie do niektórych grup wiekowych i tendencje demograficzne w połączeniu z licznymi kryzysami dzieją społeczeństwa europejskie i stwarzają bariery dla rzeczywistego włączenia społecznego i uczestnictwa. Kwestie te dotyczą nie tylko starszych pokoleń; będą one miały również wpływ na obecne młodsze pokolenia.

Jednocześnie dialog międzypokoleniowy i pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy zaspokoilyby w zrównoważony sposób potrzeby różnych pokoleń, wzmacniając demokrację i spójność społeczną. Dialog międzypokoleniowy byłby formą dialogu obywatelskiego.

Potrzebujemy zatem nowego politycznego podejścia do solidarności międzypokoleniowej – tu i teraz!

W związku z tym EKES wzywa Komisję Europejską do opublikowania zielonej księgi w sprawie solidarności międzypokoleniowej. Powinny w niej zostać uwzględnione propozycje, o których mowa w opinii EKES-u w sprawie [Promowanie europejskiej solidarności międzypokoleniowej](#), w tym te dotyczące świata pracy, systemów emerytalnych oraz usług zdrowotnych i opiekuńczych. Państwa członkowskie zachęca się z kolei do dzielenia się najlepszymi praktykami w tych obszarach. Aby wesprzeć te wysiłki, solidarność międzypokoleniowa powinna być jednym z celów określonych w rozporządzeniach dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2027-2034.

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego i partnerzy społeczni odgrywają kluczową rolę w planowaniu i wdrażaniu konkretnych strategii politycznych. EKES powinien ustanowić Forum Solidarności Międzypokoleniowej, które służyłoby jako platforma wymiany informacji i doświadczeń oraz opracowywania nowych pomysłów w ścisłej współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi zainteresowanymi stronami. Z udziałem Komisji Europejskiej forum mogłoby również monitorować wdrażanie i rozwój podejścia opartego na solidarności międzypokoleniowej w całej UE.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Seminarium EKES-u „Czy UE”: UE musi chronić dziennikarstwo, które jest dobrem publicznym

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) zorganizował w dniach 17-18 października najważniejszą doroczną imprezę poświęconą komunikacji „Łącząc UE”, w której uczestniczą przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego odpowiedzialni za komunikację. Tegoroczne seminarium pt. **„Ostatni bastion demokracji: pomóc dziennikarstwu przetrwać i prosperować”** dotyczyło głównie obecnej sytuacji mediów i ich miejsca w społeczeństwie. Podczas seminarium zwrócono uwagę

na dziennikarzy, którzy zmagają się z rosnącą presją ze strony rządów oraz interesów prywatnych ograniczających wolność mediów. Oprócz tradycyjnych przeszkód muszą stawić teraz czoła rozwojowi generatywnej sztucznej inteligencji (AI), która co prawda przynosi pewne korzyści, lecz zagraża również podstawom ekonomicznym dziennikarstwa.

*Czym jest prawda? To odwieczne pytanie powróciło wraz z AI w związku z fałszywymi informacjami, teoriami spiskowymi oraz autorytarnymi rządami, które systematycznie podważają świadomą debatę, dokładność informacji oraz wzajemne poszanowanie podczas dyskusji. W odpowiednim czasie zadajemy sobie pytania i wspólnie poszukujemy na nie odpowiedzi, które dotyczą nas wszystkich w UE – powiedział przewodniczący EKES-u **Oliver Röpke**.*

*20 lat temu na ogół nie wiedzieliśmy jeszcze, że w 2024 r. większość z nas nie będzie zasiadać z gazetą do porannej kawy, lecz że będziemy przeglądać wiadomości na komórkach, w coraz większym stopniu za pośrednictwem mediów społecznościowych – powiedział **Aurel Laurentiu Plosceanu**, wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji. Oprócz nowych wyzwań wciąż istnieją dawne trudności. Dziennikarze wciąż zmagają się ze swoimi starymi wrogami, w tym z cenzurą, niejasną strukturą własności mediów, niewystarczającym finansowaniem i przepisami godzącymi w środki masowego przekazu.*

Ricardo Gutiérrez, sekretarz generalny Europejskiej Federacji Dziennikarzy, podkreślił, że pracę dziennikarzy należy traktować jako „służbę publiczną” lub „dobro publiczne”, dla którego zagrożeniem są wyzwania ekonomiczne, oparte na szykanach powództwa (SLAPP) oraz bezpośrednia przemoc (od 2015 r. życie straciło w UE 14 dziennikarzy).

*Dziennikarstwo staje się coraz bardziej niebezpiecznym zawodem – stwierdził dyrektor wykonawczy Europejskiego Funduszu na Rzecz Demokracji **Jerzy Pomianowski**, który wspominał o prześladowaniu dziennikarzy na Białorusi. **Andrej Gniot**, zagrożony ekstradycją białoruski reżyser, aktywista i dziennikarz przebywający w areszcie domowym w Belgradzie, w swym nagraniu wideo stwierdził, że największym zagrożeniem dla dziennikarstwa jest „brutalna siła, która dąży do zniszczenia prawdy i przyzwoitości”. Białoruska dziennikarka **Hanna Liubakowa**, skazana zaocznie na 10 lat więzienia, zauważyła, że na Białorusi więzionych jest 33 dziennikarzy i że samo zapisanie się do jej kanału w mediach społecznościowych może prowadzić do aresztu.*

Dr Alexandra Borchardt, doświadczona dziennikarka, niezależna doradczynie, analityczka mediów oraz główna autorka sprawozdania EBU „Wiarygodne dziennikarstwo w epoce generatywnej AI” stwierdziła

„prowokacyjnie”: dziennikarstwo i generatywna AI kłócą się ze sobą, gdyż w dziennikarstwie chodzi o fakty, a generatywna AI oblicza prawdopodobieństwo i co za tym idzie – nie kładzie nacisku na fakty. Dlatego też należy weryfikować przekazywane przez nią informacje – powiedziała w swoim głównym przemówieniu **„Wiarygodne informacje w epoce generatywnej AI”**.

Ostrzegła media przed przepaścią cyfrową, gdy część społeczeństwa przyjmie z entuzjazmem epokę AI, a pozostała część będzie się jej opierać. Jeżeli media przegapią ten moment, mogą przegrać batalię o wykorzystanie AI do modernizacji sposobu informowania odbiorców i docierania do nich. Dla mediów jednym z wyzwań wynikających z generatywnej AI jest utrata widoczności dziennikarzy w modelu biznesowym opartym na AI oraz brak kontroli nad treściami.

Nadmiar informacji, które AI może generować na masową skalę, może prowadzić do przeciążenia odbiorców. Alexandra Borchardt zadała następujące pytanie: *czy młodzi ludzie będą chcieli zostać dziennikarzami, jeśli będzie to oznaczać rywalizację z AI?* (II)

Zabójstwa dziennikarzy nie zagrusz? prawdy

Jednym z prelegentów na panelu na temat dziennikarstwa śledczego na „Łącząc UE” 2024 był Lukáš Diko, dyrektor Centrum Dziennikarstwa Śledczego im. Jána Kuciaka. Opowiedział nam o obecnej pracy reporterów śledczych na Słowacji, gdzie początkowe poparcie dla wolnej prasy i walka z korupcją po zabójstwie Jána Kuciaka ustąpiły miejsca brakowi zaufania do niezależnych mediów i wrogiemu nastawieniu do dziennikarzy.

1. Zabójstwo Pana kolegi, Jána Kuciaka, czyli pierwsze zabójstwo dziennikarza na Słowacji od czasu jej niepodległości, odbiło się echem nie tylko w Pańskim kraju, ale również w Unii. Jakie są najnowsze informacje z postępowania sądowego przeciwko sprawcom?

Minęło sześć i pół roku od zamordowania Jána Kuciaka i jego narzeczonej, Marty Kušnírovej, z powodu pracy śledczej Jána. Mimo to postępowanie jest nadal w toku i może potrwać jeszcze dłużej. Zabójca, jego kierowca i pośrednik zostali skazani na długie kary pozbawienia wolności. Jednak procesy sądowe biznesmena Mariana Kočnera, domniemanego mózgu całej operacji, i jego bliskiej współpracownicy, Aleny Zsuzsovej, którzy według śledztwa zlecili zabójstwo, oczekują na decyzje sądu najwyższego w postępowaniu odwoławczym. Zsuzsová została skazana przez sąd pierwszej instancji, natomiast Kočner został uniewinniony. W zależności od przyszłych decyzji możliwe jest również ponowne rozpoznanie sprawy. Zarówno Kočner, jak i Zsuzsová mają już za sobą długie kary pozbawienia wolności za inne przestępstwa. W Centrum Dziennikarstwa Śledczego im. Jána Kuciaka (ICJK) uważnie śledzimy proces, ponieważ jednym z naszych głównych celów jest zachowanie spuścizny Jána poprzez kontynuację jego pracy śledczej.

2. Początkowy szok i protesty przeciwko zabójstwom doprowadziły do odejścia ówczesnego premiera Roberta Fico. Jaka zmiana w opinii publicznej pozwoliła mu Pana zdaniem na

odzyskanie władzy?

Po zabójstwie Jána i Marty w 2018 roku całe społeczeństwo było w szoku. W Słowacji miały miejsce największe protesty społeczne od czasu aksamitnej rewolucji w 1989 r., która zakończyła się upadkiem komunizmu. Protesty doprowadziły do rezygnacji premiera Roberta Fico i ministra spraw wewnętrznych Roberta Kaliňáka. Ludzi zaczęła obchodzić korupcja, wspierali dziennikarze, wszyscy chcieli zostać dziennikarzami śledczymi. Wykorzystując ten trend, opozycja wygrała wybory w 2020 r. dzięki programowi antykorupcyjnemu. Jednak wkrótce potem wybuchła pandemia COVID-19, przynosząc ze sobą problemy, złe zarządzanie i zawirowania polityczne. Robert Fico, jako doświadczony polityk, wykorzystał protesty antyszczepionkowe jako sposób na powrót na scenę polityczną. Wraz z rozpoczęciem wojny w Ukrainie ze zdwojoną siłą kontynuował swoją prorosyjską narrację, co pomogło jego partii Smer odzyskać poparcie. Słowacja jest szczególnie podatna na propagandę i mistyfikacje, co przyczyniło się do tego, że Robert Fico i jego partia wygrali wybory w 2023 r.

3. Jak niebezpieczna jest dziś praca dziennikarza śledczego na Słowacji? Jakie nowe zagrożenia napotyka Pan w swojej pracy?

W ciągu ostatnich kilku lat w państwach członkowskich UE zamordowano czterech dziennikarzy śledczych. Byli to: Daphne Caruana Galizia na Malcie w 2017 r., Ján Kuciak na Słowacji w 2018 r., Giorgos Karaivaz w Grecji w 2021 r. i Peter de Vries w Holandii w 2021 r. Ten zawód stał się w Europie niebezpieczny. Ale widzimy także, że zabójstwo jednego dziennikarza nie zagłuszy prawdy, która i tak wyjdzie na jaw. Zobaczyliśmy to we wszystkich wymienionych krajach.

Pomimo tych przerażających morderstw nadal możemy obserwować coraz większą liczbę ataków słownych lub internetowych na dziennikarzy w Słowacji. Często to politycy, w tym premier, nawołują do ataków, a także podżegają do nękania oraz kampanii oszczerstw skierowanych przeciwko dziennikarzom. To wrogie nastawienie wobec dziennikarzy i niezależnych mediów prowadzi również do innych szykan wobec nich. Ostatnio odnotowaliśmy wzrost liczby SLAPP-ów, w tym np. gdy premier Fico pozwał redaktora naczelnego Aktuality.sk za wykorzystanie jego zdjęcia na okładce książki. Najświeższa sprawa dotyczyła nadużycia organów ścigania do zastraszania dziennikarzy, co zdarzyło się naszemu koledze z ICJK. Wszystkie te ataki prowadzą do spadku zaufania publicznego do niezależnych mediów, a także do ogólnej nieprzychylności wobec dziennikarzy. W rezultacie liczba dziennikarzy śledczych w tym kraju maleje, a niewiele młodych osób jest zainteresowanych podjęciem tej pracy. Kończąc pozytywnym akcentem, w ICJK zaczęliśmy projekt Safe.journalism.sk, który zapewnia dziennikarzom szkolenia w zakresie bezpieczeństwa osobistego i cyfrowego, a także pomoc prawną i psychospołeczną dla tych, którzy spotykają się z groźbami i atakami.

Lukáš Diko jest redaktorem naczelnym i przewodniczącym Centrum Dziennikarstwa Śledczego im. Jána Kuciaka (ICJK). Jest dziennikarzem śledczym i liderem medialnym z ponad 20-letnim doświadczeniem. Był dyrektorem działu wiadomości, sportu i spraw publicznych słowackiego nadawcy publicznego RTVS. Jest również współautorem kodeksu etyki słowackich dziennikarzy przyjętego w 2011 r.

Nagroda Dziennikarska im. Daphne Caruany Galizii zachęca do dziennikarskiej doskonałości

Seminarium „Łącząc UE” 2024 zorganizowano przy wsparciu Nagrody Dziennikarskiej im. Daphne Caruany Galizii. Przyznaje ją w październiku każdego roku Parlament Europejski w uznaniu dla odważnego dziennikarstwa śledczego. Dowiedz się więcej o nagrodzie i tegorocznej ceremonii jej wręczenia, która odbędzie się 23 października!

W skrócie

Nagrodę Dziennikarską im. Daphne Caruany Galizii przyznano po raz pierwszy w 2021 r. w hołdzie maltańskiej dziennikarce i blogerce zamordowanej w 2017 r. Co roku wyróżnia się nią wybitną pracę dziennikarską odzwierciedlającą podstawowe zasady i wartości Unii Europejskiej, takie jak wolność, demokracja, równość, praworządność i

prawa człowieka.

Tegorocznego laureata poznamy podczas ceremonii, która odbędzie się 23 października o godz. 18.00 w siedzibie Parlamentu Europejskiego (PE) w Strasburgu. Śledź ją na żywo [tutaj](#). Niezależne ogólnoeuropejskie jury, złożone z dziennikarzy i ekspertów od komunikacji, wybrało [13 finalistów](#).

Wiceprzewodnicząca Parlamentu Europejskiego Pina Picierno (odpowiedzialna za nagrodę) powita uczestników, a przewodnicząca PE Roberta Metsola wygłosi przemówienie inauguracyjne. Następnie jeden z członków jury przedstawi nagrodę, po czym przedstawiciel zeszłorocznych laureatów przekaze trofeum zwycięzcy.

Trochę historii

Nagrodę przyznano po raz pierwszy za [Projekt Pegasus](#), koordynowany przez konsorcjum [Forbidden Stories](#), a laureatami edycji 2022 byli Clément Di Roma i Carol Valade za [film dokumentalny](#) pt. „**Republika Środkowoafrykańska pod wpływem Rosji**”. W 2023 r. nagrodę przyznano za [wspólne dochodzenie](#) w sprawie **rozbicia się łodzi z migrantami w pobliżu Pylos**. Prowadziło je greckie centrum dziennikarstwa śledczego *Solomon* we współpracy z *Forensis*, niemieckim nadawcą publicznymi *StrgF/ARD* i brytyjską gazetą „The Guardian”.

Seminarium prasowe

Przed ceremonią wręczenia nagrody Dział Usług Medialnych Parlamentu Europejskiego zorganizuje seminarium prasowe pt. „Ochrona wolności mediów” (23 października, godz. 15.00). Będzie to okazją do interesujących wystąpień i dyskusji, gdyż w wydarzeniu weźmie udział około 65 dziennikarzy – w tym Matthew Caruana Galizia, syn zamordowanej maltańskiej dziennikarki.

O swoich doświadczeniach opowiedzą między innymi dziennikarze, którzy spotkali się w swojej pracy z groźbami. Jedną z nich jest Stefania Battistini, włoska dziennikarka, która niedawno znalazła się na rosyjskiej liście osób poszukiwanych z powodu jej reportażu o wojnie. Możesz śledzić seminarium na żywo [w internecie](#).

Dwa lata po zapoczątkowaniu inicjatywy im. Hannah Arendt: ochrona dziennikarzy przebywających w regionach dotkniętych kryzysem i na wygnaniu

Na seminarium EKES-u „Łącząc UE” 2024 poświęconemu dziennikarstwu przedstawiono między innymi inicjatywę im. Hannah Arendt. Ta sieć organizacji społeczeństwa obywatelskiego wspiera i chroni dziennikarzy, którzy pracują pod ogromną presją i zmagają się z cenzurą, nękaniami oraz prześladowaniem. Jest to program ochrony finansowany przez niemiecki rząd federalny, który zapewnia wszelkie formy cennej pomocy dziennikarzom na całym świecie - od Afganistanu i Sudanu po Rosję i Ukrainę - czy to w ich krajach ojczystych, czy

też na wygnaniu.

Wraz z uciszaniem krytycznych głosów, więzieniem dziennikarzy i zamykaniem całych mediów społeczeństwo traci dostęp do niezależnych informacji. Niemniej takie informacje są niezbędne, by można było wyrobić sobie niezależną opinię, a demokracja mogła sprawnie funkcjonować.

Dwa lata po zainicjowaniu przez niemiecki rząd federalny [inicjatywy im. Hannah Arendt](#) powody do zaniepokojenia są jeszcze większe niż wcześniej. Z najnowszego światowego rankingu wolności prasy opracowanego przez Reporterów bez Granic (RBG) wynika, że na całym świecie pogorszyły się warunki dla pracowników mediów. Liczba krajów mieszczących się w najniższej kategorii (w której sytuacja została uznana za „bardzo poważną”) wzrosła do 36, co zdarza się po raz pierwszy w tym dziesięcioleciu. Dziennikarze z wielu krajów należących do tej kategorii, w tym z Rosji, Afganistanu i Sudanu, otrzymują wsparcie w ramach szeregu projektów realizowanych przez organizacje partnerskie inicjatywy im. Hannah Arendt.

Dzięki tej inicjatywie – programowi ochrony finansowanemu przez niemieckie federalne ministerstwo spraw zagranicznych oraz pełnomocnika rządu federalnego ds. kultury i mediów – pracownicy mediów mogą korzystać z wielu form wsparcia w kraju pochodzenia lub na wygnaniu. Czasami pomoc może nadejść nawet wtedy, gdy na pierwszy rzut oka wydaje się niemożliwa. Na przykład w ramach jednego z projektów dziennikarki w Afganistanie otrzymują następujące wsparcie: szkolenie w zakresie bezpieczeństwa, stypendia i opiekę mentorską w języku ojczystym. Szczególnie dużo kobiet straciło pracę w mediach od czasu przejęcia władzy przez talibów w 2021 r., co oznacza, że w radiu czy też telewizji nie ma prawie w ogóle kobiet. Od tego czasu cały sektor gwałtownie się skurczył.

Rosyjscy i sudańscy pracownicy mediów mogą korzystać z inicjatywy im. Hannah Arendt w krajach sąsiadujących. Utworzono specjalne centra prowadzone lub wspierane przez partnerów inicjatywy, które służą za punkty kontaktowe dla pracowników mediów na uchodźstwie. Exile Media Hubs oraz Casa para el Periodismo Libre (dla dziennikarzy, którzy byli zmuszeni opuścić swój kraj) w Ameryce Środkowej to również schronienia, które oferują pomoc psychologiczną oraz porady prawne. Zapewniają ponadto dalsze szkolenia pracownikom mediów prześladowanym z różnych powodów w swoim kraju, a także i umożliwiają im nawiązywanie kontaktów.

Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w ramach inicjatywy im. Hannah Arendt jest odbudowa trwałych struktur redakcyjnych na uchodźstwie. Chodzi o to, by mieszkańcy krajów totalitarnych, z których pochodzą dziennikarze, nadal otrzymywali niezależne informacje.

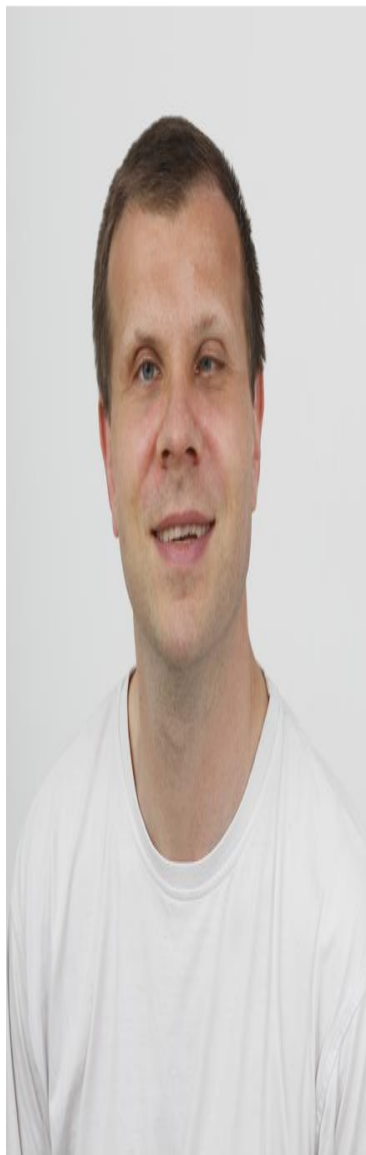
Wsparcie uzyskują nie tylko dziennikarze z Afganistanu, Rosji i Sudanu. Inicjatywa obejmuje swym zasięgiem zasadniczo cały świat i może być elastycznie dopasowywana do pogarszającej się sytuacji w zakresie bezpieczeństwa. Obecnie centra przychodzą na ratunek głównie pracownikom mediów z Białorusi, Ameryki Środkowej, Mjanmy, Afryki Północnej oraz Ukrainy. Ukraina jest szczególnym przypadkiem, ponieważ celem projektu jest zapewnienie dalszych doniesień wojennych. Wymaga to pomocy materialnej i technicznej, a także specjalnych szkoleń i ubezpieczeń dla osób na pierwszej linii frontu.

Partnerami inicjatywy im. Hannah Arendt są cztery organizacje społeczeństwa obywatelskiego: DW Akademie, Europejski Fundusz na rzecz Dziennikarzy na Uchodźstwie (JX-Fund), Media in Cooperation and Transition (MiCT) oraz Europejskie Centrum Wolności Prasy i Mediów (ECPMF). Uczestnicy programu są zobowiązani do zachowania niezależności od kontroli państwa oraz neutralności państwowej. Finansowanie przyznawane jest wyłącznie na podstawie obiektywnych kryteriów przez niezależne jury wolne od wpływu państwa.

Więcej informacji można znaleźć na stronie <https://hannah-arendt-initiative.de/hannah-arendt-initiative-english/> lub pod adresem: info@hannah-arendt-initiative.de.

Inicjatywa im. Hannah Arendt to sieć chroniąca dziennikarzy i media na całym świecie. Powstała w 2022 r. z inicjatywy niemieckiego federalnego ministerstwa spraw zagranicznych oraz pełnomocnika rządu federalnego ds. kultury i mediów, którzy zapewniają jej finansowanie.

Różnorodność w mediach: czy naprawdę mamy równą reprezentację?

Dziennikarze z niepełnosprawnościami mogą równie dobrze wykonywać swoją pracę, a także przedstawiać odmienną i nową perspektywę. Dlaczego więc tak niewielu z nich pracuje w mediach? Lars Bosselmann z Europejskiej Unii Niewidomych pisze o niedostatecznej reprezentacji osób z niepełnosprawnościami w branży medialnej oraz o potrzebie wyeliminowania stereotypów na ich temat w programach.

Jedną z najważniejszych zasad, na których opierają się wszystkie demokracje, jest wolność prasy. Dzięki niej działania przywódców politycznych są przejrzyste dla społeczeństwa. Umożliwia ona również dostęp do informacji bez ingerencji zewnętrznej.

Nadal jednak pewne aspekty praktyki mediów wymagają poprawy, zwłaszcza jeśli chodzi o różnorodność. Reprezentacja w środkach przekazu lub przekaz medialny na tematy dotyczące różnych grup społecznych wciąż nie są oparte na zasadzie równości.

Obecne dane pokazują, że wśród pracowników gazet, stacji radiowych i nadawców telewizyjnych nie ma wystarczającej liczby osób z niepełnosprawnościami. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, zważywszy że [nawet 16% ludności świata zmagają się z jakąś formą niepełnosprawności](#). Ponadto, jak zaakcentowano w [sprawozdaniu UNESCO](#), osoby z niepełnosprawnościami często spotykają się również z uprzedzeniami ze względu na stereotypowe przedstawianie ich społeczności w przekazach medialnych dla odbiorców na całym świecie.

Aby zmienić postrzeganie osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie, musimy podkreślić znaczenie ich obecności w redakcjach oraz ich udziału w procesach tworzenia treści.

Spółeczeństwo musi zrozumieć, że branża medialna stanie się w pełni inkluzywna dopiero wtedy, gdy osoby z niepełnosprawnościami zostaną włączone do procesów pracy. Ponadto należy przyjąć inne podejście do kwestii związanych z niepełnosprawnością: środki masowego przekazu powinny dostrzec, że osobom z niepełnosprawnościami przysługują te same prawa co innym ludziom. Ze względu na to, że forma treści nieustannie się zmienia, potrzebni są eksperci, którzy zaprojektują ją w sposób dostępny i inkluzywny.

Chociaż społeczność osób z niepełnosprawnościami jest niedostatecznie reprezentowana w branży medialnej, to istnieją bardzo inspirujące przykłady pokazujące, że mogą być one doskonałymi twórcami treści.

Europejska Unia Niewidomych w ramach swej serii podcastów wyemitowała niedawno [odcinek poświęcony tegorocznym Igrzyskom Paraolimpijskim w Paryżu](#). W tym odcinku rozmawialiśmy z Laetitią Bernard, niewidomą francuską dziennikarką, która pracuje dla Radio France. Oprócz tegorocznej Paraolimpiady relacjonowała ona już edycje w Londynie w 2012 r. i w Rio w 2016 r. Zdawała również relację z Zimowych Igrzysk Paraolimpijskich w Soczi w 2014 r. oraz w Pjongczangu w 2018 r.

Takie wydarzenia jak Igrzyska Paraolimpijskie przyczyniają się do znoszenia barier i podważania stereotypów – podkreśliła w trakcie wywiadu. Dziennikarka czy dziennikarz z niepełnosprawnością może wydajnie pracować, a nawet opisywać wydarzenia w inny sposób – dodała. Kariera zawodowa Laetitii Bernard, a także jej przemyślenia na ten temat dowodzą, że zbudowanie bardziej integracyjnego społeczeństwa wymaga również uwzględnienia tego aspektu: równość musi leżeć u podstaw branży medialnej.

Lars Bosselmann jest dyrektorem wykonawczym Europejskiej Unii Niewidomych (EBU).

Zespół redakcyjny

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Współautorzy tego wydania

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifì (ks)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Simran Grewal (sg)
Thomas Kersten (tk)

Koordinacja

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adres

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the

European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

08/2024